



Assaggi di Bisalta
portale linguistico e culturale dei territori della Bisalta

grafia Escolo dòou Po

I Gadèn

Ènt èl 1984 n'èscadra èt jant èt Bœvès a l'a tourna proupounù e fèt arrive la veia "Baia di Gadèn": pèr tuta l'èsmana èt Carneval l'èstroup di Gadèn ou l'a fèt festa pèr èl vie dèl pais coun i soè costum èt tanti couloù, braiand "L'Abà!, L'Abà! Vœzuma l'Abà!" e a la fin ou l'a nouminâ so capourioun. Èn èsta manera a l'an fèt arrive na tradisioun ounda 's pœl fase tut lo que 's voel pèr argalase, fa i mat, proutestâ pèr finta countra pèrsoune o coze que a 's piazou nhant ma que venta fase piazè tuti i dì èt l'an. Tuti i pèrsoune, vesti d'èstrase tute diverse e coun èl mour couatâ da masquere bianque, a virou pèr èl pais pèr counviche la jant a èndâ coun lour a fa èt folarèe pèr dèsmantiâ sigrin e malœr e troevâ tourna na manera d'èsta tuti ensema, santise pi libre e sansa nhune gene. Èsta baia a l'é nâ èn bèl po' èt tamp fa e a aruva èt sigur da èt coumpahnie èt joû alegre e sansa sigrin. A l'erou co chamèe Baie di Mat, e fin dal sinsant a 's soun èspantièe èn tut èl Piemount pèr ourganizâ feste, bai, carnalade, e quèr vote finde rapresentasioun èt drama poupopular. Ènt i ultim anh la Baia a l'é diventâ pi rica èt pèrsoune jountandne èt nœou couma èl Soul, la Luna, l'Èva, la Tèra e èt ièti èncouù que, travers èn jœ èt couloù e èt soun, a rapresentou la visioun que i Gadèn a l'an èt la vita. Pi tard na part di Gadèn a l'a dèt ourigine ai "Caresimènt" val a dî i servitoù èt madona Carèsma que, vesti coun la cota nera, èl martès gras, a dan bataia a ièti que a soun èstèt fedei a l'Abà. Èn la bataia qu'a fan pèr finta l'Abà ou perd: èl simboul dèl Carneval ou l'é bruzà e 's canta na lamanta da mort: èl Carneval ou l'é mort. Èl dì d'après, èl mèrcou dèl sèndre, la festa a finis coun i "manhìn" que a fan èl vir pèr èl vie.